

קואופרטיב חקלאי - כליל

מבוא

בתקופה שבה מתחזק הערך של גידול מזון מקומי ומתוך הכרה בחשיבות של חיזוק הקהילה ככוח יצרני ומשקם, הן ברמה הסביבתית והן ברמה הכלכלית, קם רעיון הקואופרטיב החקלאי בכליל. יש בכליל, והיו, מספר יוזמות חקלאיות/שיתופיות/סביבתיות (ביניהן הקו אופ הצרכני, מטע אם, הגינה אצל דבורה), והכוונה של הקואופרטיב היא להמשיך ולחזק את הכיוונים האלה באופן שיוכל לשרת את כל הקהילה ולקדם חיים קהילתיים ואחראיים יותר.

הקואופרטיב החקלאי ינוהל על ידי החברים בו, יעבד חלקות חקלאיות במטרה לספק לחבריו את הצריכה הביתית של גידולי שדה אורגניים (בהמשך יתכנו גם גידולים נוספים) ויהווה בסיס לחיים קהילתיים משותפים, לעבודת אדמה משותפת, ללימוד ומחקר של שיטות חקלאות שונות ושל הקשר שבין האדם ובין הסביבה והקהילה.

הקואופרטיב יהיה מבוסס על שותפות ומעורבות גבוהה של חבריו בשלוש רמות: כלכלית, חקלאית וחברתית.

- **כלכלית:** רכישת מניה חד פעמית, תשלום שנתי של דמי חבר ומולם קבלת חלק שווה בתוצרת (בנוסף, וכדי לכסות את כל עלויות הקואופרטיב, חלק מהתוצרת יימכר)
- **חקלאית:** יום עבודה שבועי (כ-6 שעות) יומי עבודה מרוכזים לפי העונה והצורך.
- **חברתית:** ניהול משותף, השתתפות במפגשי לימוד (אחת לחודש), צמיחה והתרחבות.

עקרונות מנחים

- חקלאות אורגנית נקיה מכימיקלים, וניסיון ליצור מערכת ברת-קיימא מבחינה אקולוגית וכלכלית
 - חלוקה שוויונית בהשקעה ובתוצרת
 - מחויבות כנה לעמידה בדרישות החברות
 - קבוצה פתוחה לכלל התושבים
 - התאמת הפעילות לצרכי הקבוצה
 - תמיכה של הועד המקומי והאגודה החקלאית
- הפרויקט החקלאי ינוהל וילווה על ידי רינה אפשטיין, חקלאית אורגנית, שתהיה אחראית על תפעול השדה (תפקידים מיוחדים נוספים מפורטים בהמשך).

לוח זמנים להקמה:

- תיאום של 6-10 דונם שטחים חקלאיים בתחומי כליל - בתהליך
- גיוס חברים שרוצים להקים יחד את הקואופרטיב - בתהליך
- מפגש הכרות מעמיק עם מטרות הקואופרטיב, ההתחייבות שנדרשת מכל חבר, ותיאום ציפיות - 7 למאי
- הרשמה סופית לקואופרטיב (תשלום מנייה והתחייבות לזמני עבודה) - עד 30 במאי

- הכנת השטחים: ימי עבודה מרוכזים – יולי אוגוסט.
- שתילות סתיו-חורף – 1 בספטמבר

המודל הכלכלי

הערה: המבנה והמספרים, כמו גם תחומי הפעילות של הקו-אופ, הם הצעה ראשונית שמבוססת על תכנית לעיבוד של כ-10 דונם על ידי 40 חברים, ונתונה לשינויים ולגדילה לפי מספר החברים, יכולותיהם ותחומי העניין שלהם.

ישות חוקית

הכוונה היא להקים את הקואופרטיב כענף סגור של האגודה החקלאית כליל. דבר זה יאפשר גם לקיים הנהלת חשבונות חוקית וגם לקבל תמיכות מרשויות וארגונים.

הכנסות והוצאות

הכנסות הקואופרטיב יהיו:

- תשלומי החברים בקואופרטיב: "מניה" - מחיר כניסה חד פעמי, ודמי חבר - תשלום שוטף.
- מכירת חלק מהתוצרת (בתהליכים בין היתר מול הגינה האורגנית)

הוצאות הקואופרטיב יהיו:

- עלויות הקמה
- עלויות שוטפות להחזקת השדות והקואופרטיב
- תשלום לבעלי תפקידים (פירוט בהמשך)

פירוט תשלומי החברים:

1. מניה

- המניה היא סכום ראשוני להשקעה בפיתוח השטחים והכנת עונת גידול ראשונה: מערכת השקיה, קומפוסט, גידור, עבודת טרקטור, זרעים, שתילים ועוד. **עלות המניה היא 1700 ש"ח למשתתף.**
- המניה היא חד פעמית ולא תהיה אפשרות להחזר אם עוזבים את הקואופרטיב. ניתן למכור את המניה לאדם אחר שרוצה להצטרף.
- בשל הצורך המיידי בכסף להקמה, רצוי מאוד לשלם את מלוא הסכום בבת אחת. במקרה הצורך ניתן לחלק ל-2 תשלומים בהפרש של חודש.
- אנחנו בודקים כיוונים להוזלת מחיר ההקמה על ידי הקטנת הוצאות או גיוס של מימון חיצוני, ובמידה והדבר יתאפשר המניה תוזל ויוחזר כסף לחברים.

2. דמי חבר

- דמי חבר ישמשו לכיסוי הוצאות שוטפות כמו עלויות מים, יישום קומפוסט עונתי, זרעים, שתילים ועוד. **דמי החבר יעמדו על 1200 ש"ח בשנה**. סכום זה ניתן לפרוס לתשלומים של 100 ש"ח בחודש.
- השאיפה תהיה לצמצם ככל האפשר את גובה דמי החבר ע"י הקטנת ההוצאות והגדלת ההכנסות ממכירה ו/או מתמיכות.
- *התשלומים יכולים להראות יקרים במבט ראשון, אבל חשוב להשוותם למחיר של ירקות אורגניים טריים, משובחים ומקומיים.

3. מחויבות לימי עבודה:

- כאמור, חברות בקואופרטיב כוללת גם השתתפות פיזית בימי עבודה בשדה.
- **החברים מתחייבים ליום עבודה שבועי (של כ-6 שעות).**
- העבודה תתחלק על פני השבוע כך שכל חבר יוכל לבחור יום מועדף. כך יתגבשו צוותי עבודה יומיים שיהיו רגילים לעבוד יחד. לכל צוות תהיה אחראית שבאחריותה לתאם זמנים, להעביר מידע ולהנחות את הקבוצה על פי הצורך.
- במידה ולא מגיעים ליום עבודה יש למצוא מחליף, או להשלים את יום העבודה.
- **חשוב לנו מאוד שהקואופרטיב יהיה פתוח לכל המעוניין - ללא קשר ליכולת פיזית או כלכלית.** יש מגוון של משימות שאינן פיזיות (עבודה משרדית, נסיעות לאיסוף ציוד, נהיגה בטרקטור, עבודה במשתלה, שימור מזון ועוד), ואנחנו מעוניינים לעשות את כל ההתאמות שייתאפשרו כדי שכמה שיותר תושבים יהיו חברים בקואופרטיב.

עניינים נוספים

תחומי אחריות:

הפרויקט הוא פרי יוזמה של מספר תושבים בכליל שעושים זאת בהתנדבות: רינה, אדם, נעם, הגר, ניר ונדב. במהלך התכנון חלק מתחומי האחריות כבר התחלקו בינינו, אבל יש כאלה שלא, ונשמח שתראו אם תרצו להשתלב בכל אחד מהם:

- קשרי קהילה ושותפויות – אדם ורטה
- תיאום שטחים חקלאיים וענייני מים, קשר עם הקהילה הרחבה של כליל
- החקלאית הראשית - רינה אפשטיין
- ליווי התהליך החקלאי והאנושי בשדה. תכנון עונתי ושנתי של גידולי השדה, זמני קטיף, הרכב הסלים השבועיים ומכירת הירקות הנוספים. תיאום וליווי הקבוצות לגבי זמנים ומשימות בשדה. הזמנת ציוד לפי הנדרש.
- בנייה ולוגיסטיקה- ניר יהלום

טיפול בצד הטכני של החקלאות. בניית כלי עבודה, מבנים (משתלה, פינת ישיבה וכו'), תכנון, ביצוע ותחזוקה. הזמנת ציוד לפי הנדרש.

- חינוך ומארגן ראשי – הגר ונעם ונדב
- ארגון הקבוצה, יצירת מפגשים חודשיים חינוכיים, עדכון הקבוצות לגבי אירועים, ניהול המפגשים וכו'.
- גזבר/ית
- מובילי צוותי עבודה יומיים

בעתיד - ייתכן ויהיו תפקידי רחב וריכוז שיהיו מתוגמלים כלכלית מתוך הכנסות הקואופרטיב.

מפגשים חודשיים ושיטות החקלאות

במפגשים החודשיים נעסוק בתכנים הנוגעים בגידול מזון מקומי ואורגני. יש המון שיטות חקלאות אלטרנטיביות שידועות היום, ואנחנו ננסה לוודא ששלנו יהיו מותאמות לשטחים, לגידולים ולאנשים. השיטות השונות- פרמקלצ'ר, חקלאות ביו-דינמית, Market Gardening, ביו- אינטנסיב, No-Till Farming, שיטת פוקואוקה ועוד. על כל השיטות ודרכי התכנון נלמד יחד. נלמד על האדמה ושיטות לשיפור פוריות הקרקע, הכנת קומפוסט, חיפוי, שיפור אחיזת מים בקרקע, זני ירקות, שימור זרעים, שימור מזון ועוד ועוד. במפגשים החודשיים יהיה אפשר גם להעלות סוגיות לדיון ולקבל יחד החלטות על המשך העבודה.

תכנון מערכת ברת קיימא

עם הזמן נשאף לעצב מערכת שתקיים את עצמה ככל הניתן אקולוגית וכלכלית:

- יצירת בסיס תזונתי שיקטין משמעותית את צריכת המזון הלא-מקומי
- בנק זרעים מקומי שיבטל את התלות בספקי זרעים ושתילים
- ייצור מקומי של שתילים במקום קנייה
- ייצור קומפוסט מקומי
- שימוש נכון במים ואגירתם, חקלאות "בעל"
- הקמת בוסתן/יער מאכל שניב בטווח הארוך
- שיטות חקלאות שמשביחות בטווח הארוך את פוריות הקרקע ומונעות שחיקה שלה
- הגדלת הכנסות ממכירת תוצרת, כדי לכסות עלויות ולהפחית את תשלומי החברים

סיכום "זכויות וחובות" החברים:

"זכויות":

- קבלת סל ירקות שבועי ותוצרת עונתית נוספת
- השתתפות במפגשי לימוד וקבלת החלטות

"חובות"

- תשלום מניה (חד פעמי) - 1700 ש"ח
- תשלום דמי חבר (מתמשך) - 1200 ש"ח בשנה
- יום עבודה שבועי (עבודה פיזית או אחרת)
- התחייבות לשנה

במידה ואחד החברים יתקשה לעמוד בחובותיו נקיים שיח בנושא ונבחן האם המשך החברות אפשרי ונכון או שיש לשקול אותו מחדש.

נאחל שהקואופרטיב יביא איתו שפע וברכה - בחיי הקהילה, באיכות המזון, ובקשר שלנו עם האדמה והסביבה!